

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ "УНІВЕРСУМ"

Циклова комісія економіко-математичних дисциплін і
менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

для студентів

спеціальності *072 Фінанси, банківська справа та страхування*
освітньої програми *Фінанси і кредит*
освітньо-професійного ступеня *фаховий молодший бакалавр*

Розробник: Кашкова Вікторія Іванівна, викладач циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту Фахового коледжу "Універсум" Київського університету (імені Бориса Грінченка), кандидат економічних наук

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії економіко-математичних дисциплін і менеджменту

Протокол від «22» серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії О. Головчанська Оксана ГОЛОВЧАНСЬКА

Робочу програму пересірено
«04» серпня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя Гейхман Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна Карлінська Яніна КАРЛІНСЬКА

Продовжено:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	нормативна	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	1	
Семестр	1	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	1,5	1,5
Обсяг годин, в тому числі:	45	45
Аудиторні	22	22
Модульний контроль	2	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	21	21
Форма семестрового контролю		залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є розкриття сутності системи базових вмінь та особистісних якостей спеціаліста галузі фінансів, банківської справи і страхування та усвідомлення ним етапів, форм і методів профорієнтаційної роботи.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є:

- ознайомлення із кваліфікаційною характеристикою та основними сферами діяльності спеціаліста галузі фінансів, банківської справи і страхування;
- закріплення майбутніми фахівцями навиків виконання посадових обов'язків у відповідності до рівня сформованості в них базових теоретичних, практичних вмінь та особистісних якостей;
- формування гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього спеціаліста з фінансів, банківської справи і страхування, який розуміє потреби та проблеми суспільства;
- формування у студентів умінь наукової організації навчальної діяльності як підгрунтя оволодіння професійною діяльністю.

Предмет: технологія навчання студентів спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування” у Фаховому коледжі “Універсум”.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-2	Здатність працювати автономно та виявляти лідерські навички	1 - 7
ЗК-4	Здатність до роботи у команді та досягнення спільної мети	6, 7
ЗК-7	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	1 - 11
Фахові компетентності		
ФК-1	Базові знання наукових понять і методів, необхідних для розуміння принципів функціонування фінансової системи	8 – 11
Предметні компетентності		
	набуття базових уявлень про особливості функціонування освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка та у Фаховому коледжі “Універсум”	1 - 6
	знання прав і виконання обов'язків студентів-грінченківців	1 - 4
	набуття базових уявлень про Болонський процес та навчання за кредитно-модульною системою	3

	набуття базових уявлень про специфіку майбутньої діяльності з організації виробництва	8 - 11
	практичне застосування економічних знань і вмінь у процесі навчання та трудової діяльності	8 - 11

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студент:

- застосовує професійно-профільовані знання у фінансовій сфері відповідно до видів роботи (ПРН-1);
- здатний ефективно та самостійно діяти у нестандартних ситуаціях, використовуючи набуті фахові знання (ПРН-18);
- знає сутність модернізації вищої школи в Україні, права та обов'язки студентів;
- володіє основами наукової організації праці студента, видами навчальних занять, особливостями самостійної роботи та практики;
- знає специфіку та етичні вимоги до професії, професійні якості спеціаліста галузі;
- вміє конспектувати зміст лекцій, вибирати оптимальні шляхи підготовки до практичних і семінарських занять;
- аналізує результати власної навчальної діяльності, здійснює корекцію отриманих результатів;
- працює з навчальною літературою, володіє навиками опрацювання змісту навчального матеріалу;
- робить висновки та узагальнення на основі опрацьованих літературних джерел;
- вміє користуватися періодичними виданнями, знаходити необхідну літературу відповідно до проблеми, що вивчається;
- раціонально організовує навчальний час згідно умов та вимог навчально-виховного процесу;
- діагностує власні здібності до вибору майбутньої професії;
- використовує різні форми і методи профорієнтаційної роботи для організації профорієнтаційних занять;
- вміє презентувати матеріали передового досвіду.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Мій університет							
Тема 1. Передумови виникнення та розвиток університету	7	2	2				6
Тема 2. Я - студент-грінченківець	7	2	2				
Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою	7	2	2				6
Тема 4. Як мені краще організувати навчання	7	2		2			
Тема 5. Я - в інформаційному середовищі університету	5	2					9
Тема 6. Я працюю в команді	5			2			
Тема 7. На шляху до саморозвитку і самовдосконалення	5			2			
Модульна контрольна робота 1	2						
Разом за змістовим модулем 1	45	10	6	6	0	0	21
Змістовий модуль 2. Моя майбутня професія							
Тема 8. Предмет фінансової науки	11	2	2	2			10
Тема 9. Банківська справа як частина економіки	9	2	2				
Тема 10. Теоретичні основи страхування	9	2		2			11
Тема 11. Професія фінансиста в Україні	14	4	2	2			
Модульна контрольна робота 2	2						
Разом за змістовим модулем 2	45	10	6	6	0	0	21
Разом	90*	20	12	12	0	0	42

* з урахуванням модульної контрольної роботи (4 год.)

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мій університет

Тема 1. Передумови виникнення та розвиток університету

Етапи становлення ідеї університету: виникнення перших шкіл у древніх Шумері, Індії та Китаї, діяльність давньогрецьких мислителів, перша філософська школа в Афінах, Академія Платона, Лікей Аристотеля, Мусейон Птоломея, походження терміна «університет», перший університет у Європі - Болонський. Юрій Дрогобич - ректор Болонського університету. Заснування університетів на теренах України.

Витоки і шляхи розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка, започаткованого Київськими вчительськими курсами. Хронологія основних подій історії Університету. Життєвий і творчий шлях Бориса Дмитровича Грінченка.

Ключові слова: ідея університету, історія виникнення і розвитку університету, Київський університет імені Бориса Грінченка, структура університету, Фаховий коледж “Універсум”, прапор Університету, гімн Університету.

Література: [1; 15; 24].

Тема 2. Я - студент-грінченківець

Соціальний статус студента, особливості студентської діяльності, засоби її оптимізації, проблеми молоді та шляхи їх вирішення. Права та обов'язки студентів-грінченківців. Кодекс студента Університету. Студентська група як різновид соціально організованої групи людей, етапи її становлення, особливості поведінки членів студентської групи.

Ключові слова: студент, студентство, соціальний статус студента, самооцінка, професійне самовизначення, особливості діяльності студентів, права та обов'язки студентів, студентська академічна група, лідер, конфліктна ситуація, конфлікт, об'єкт, суб'єкт навчально-професійної діяльності, мета діяльності, корпоративна культура.

Література: [1; 10; 15; 18; 19; 23].

Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою

Сутність та особливості Болонського процесу, Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи. Кредитно-модульна система організації навчального процесу. Форми організації навчального процесу та контроль успішності в Університеті. Значення основних термінів, що стосуються такої організації.

Ключові слова: Болонський процес, кредит, навчальний план, навчальна програма, змістовий модуль, індивідуальний навчальний план студента, лекція, заняття, індивідуальна робота студента, індивідуальне навчально-дослідницьке завдання, модульно-рейтингова система оцінювання знань.

Література: [1; 5; 6; 13; 21].

Тема 4. Як мені краще організувати навчання

Методи і прийоми роботи з інформацією, що не тільки допомагають студентам адаптуватися до навчального процесу в Університеті, але й стануть у пригоді у подальшій науковій та професійній діяльності. Формування навичок слухання (аудіювання), читання, конспектування та вмінь робити інші тематичні виписки. Форми й види усного та писемного мовлення: доповідь, виступ, дискусія, диспут, есе, реферат, особливості їх підготовки, структури, оформлення. Зразки оформлення списку джерел.

Ключові слова: комунікація, аудіювання, усне та писемне мовлення, ситуація спілкування, монолог, діалог, виступ, промова, доповідь, дискусія, диспут, читання, тематичні виписки, тези, конспект, есе, реферат, письмові творчі роботи, список джерел.

Література: [1; 5; 16; 23].

Тема 5. Я - в інформаційному середовищі університету

Ресурси мережі Інтернет. Методи і прийоми пошуку наукової та спеціальної інформації у різних пошукових системах - пошукових машинах та каталогах. Простий та складний пошук. Використання різних пошукових систем, університетський портал, його структура.

Ключові слова: інформаційне середовище, Інтернет, інтернет-протокол, гіпертекст, гіперпосилання, веб-сервер, веб-сторінка, веб-сайт, інформаційно-пошукова система, простий, складний пошук, портал Університету, вертикальне, горизонтальне меню.

Література: [1; 4].

Тема 6. Я працюю в команді

Значення командної взаємодії та її потужний творчий і навчальний потенціал. Основні показники ефективної командної взаємодії, процес формування команди та особливості роботи в ній, переваги прийняття групових рішень.

Ключові слова: команда, командна взаємодія, студентська група, підструктури студентської групи, корпоративна культура, проблемна ситуація, групове рішення, проектне завдання, лідер.

Література: [1; 14; 18; 19; 23].

Тема 7. На шляху до саморозвитку і самовдосконалення

Актуальні для студентської молоді питання, які стосуються постановки та досягнення життєвих цілей, формування нових корисних звичок, що допоможуть досягти успіхів у майбутній професійній діяльності. Значення особистісного та професійного самовизначення, саморозвитку та самоменеджменту на шляху до успіху в житті.

Ключові слова: життєві цілі, професійний розвиток, модель професіонала, особистісне та професійне самовизначення, самооцінка, саморозвиток, самоорганізація, успіх, термінова справа, організація часу, контроль власних потреб.

Література: [1; 14; 18; 19; 23].

Змістовий модуль 2. Моя майбутня професія

Тема 8. Предмет фінансової науки

Предмет та об'єкт дослідження фінансової науки. Склад, структура і основні завдання фінансової науки. Загальнонаукові і конкретнонаукові функції фінансової науки.

Передумови виникнення і об'єктивна необхідність фінансів. Історичні аспекти виникнення і розвитку фінансів.

Фінанси як економічна категорія. Об'єкт, суб'єкт і основні функції фінансів. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Склад і моделі фінансових відносин.

Ключові слова: фінанси, фінансова наука, фінансові відносини, фінансова система, фінансова політика, фінансовий механізм, гроші.

Література: [2; 3; 8; 21].

Тема 9. Банківська справа як частина економіки

Економічні основи банківської справи. Історичні витоки становлення та розвитку банківських систем. Сутність банківської системи та її інституціональна структура. Складові елементи банківської системи України. Банківські об'єднання та особливості їх створення в Україні.

Теоретичні підходи розуміння сутності поняття «банк», визначення його ролі в економічній системі.

Формування банківської справи в Україні, основні етапи розвитку. Розбудова національної банківської системи та законодавче підґрунтя її формування.

Ключові слова: банківські установи, банківська система, фінансово-кредитна система, фінансові посередники, банківські операції.

Література: [2; 3; 21; 22].

Тема 10. Теоретичні основи страхування

Поняття і необхідність страхування. Історичні аспекти розвитку страхової науки. Необхідність страхового захисту. Економічна суть та ознаки страхування як економічної категорії. Роль та значення страхування в системі економічних відносин. Принципи та функції страхування.

Страховий захист як первинна форма страхування.

Страхова послуга як продукт діяльності страхових компаній в умовах ринку. Страхова культура як один із чинників впливу на розвиток страхування.

Ключові слова: страхування, страхова справа, страховий внесок, страховик, страхувальник, страховий ринок.

Література: [2; 3; 8; 21].

Тема 11. Професія фінансиста в Україні

Особливості професії фінансиста. Сучасне визначення терміну «фінансист». Виникнення професії фінансиста. Затребуваність фінансистів на сучасному етапі. Визначення професії фінансиста та основні професійні напрями його діяльності на сучасному етапі в Україні. Основні умови діяльності фахівця з фінансів.

Значення професії фінансиста для суспільства.

Сучасні вимоги ринку праці до фінансистів. Сучасний стан підготовки фінансистів вищої кваліфікації в Україні. Державне регулюванням вимог до фінансиста, відповідно до діючого законодавства.

Необхідність фінансиста підвищувати свою кваліфікацію. Недержавне регулювання вимог до фінансиста. Підвищення кваліфікації професійними фінансистами. Організація отримання сертифікатів професійними фінансистами в Україні (підтвердження рівня кваліфікації).

Роль та значення міжнародної сертифікації фінансистів. Переваги міжнародної професійної ступені фінансиста. Міжнародні програми сертифікації у сфері фінансів та аудиту, що реалізуються в Україні.

Компетентнісна модель фінансиста та її застосування у процесі підготовки фахівців з фінансів. Сутність компетентності. Універсальні (ключові) компетенції у професійній діяльності фахівців з фінансів. Характеристика особистісних компетенцій фінансиста. Професійні компетенції фахівців з фінансів. Основні виробничі функції, які повинні виконувати фахівці з фінансів (бакалаври, спеціалісти, магістри).

Ключові слова: професія, ринок праці, професійна діяльність, кваліфікація, компетентнісна модель фінансиста, виробничі функції, програма сертифікації.

Література: [2; 3; 7; 8; 11; 12; 21].

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною шкалою

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3	3	3
Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	81		76
Максимальна кількість балів: 157					
Розрахунок коефіцієнта: 1,57					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Самостійна робота передбачає підготовку відповідей на запитання за темами курсу.

Тема 1. Передумови виникнення та розвиток університету

1. Який вплив на розвиток ідей університету справили школи античних філософів?
2. У який історичний період ідея університету набула найбільш плідного розвитку?
3. Які видатні педагоги працювали в Університеті?
4. У які галузі знань української культури зробив внесок Б. Грінченко?
5. Які твори Б. Грінченка Ви читали?

Тема 2. Я - студент-грінченківець

1. У чому на Вашу думку, полягає перспективність статусу «студент»?
2. Які особливості стадій динаміки професійного самовизначення студента?
3. Які позитивні риси властиві студентству як соціальній групі?
4. Які права має студент у сфері навчання?
5. Які з обов'язків студента-грінченківця можна назвати найголовнішими?
6. Який з етапів розвитку студентської групи видається найважливішим?

Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою

1. На що спрямований Болонський процес?
2. На яких рівнях застосовується Болонський процес?
3. Що таке ECTS?
4. У чому полягають особливості кредитно-модульної системи організації навчального процесу?
5. Що таке “кредит”?
6. Основні форми організації навчання в Університеті.

Тема 4. Як мені краще організувати навчання

1. Які види мовленнєвої діяльності Вам відомі?
2. Назвіть види аудіювання.
3. Що таке “виступ” і які особливості його підготовки?
4. Яким видом читання Ви користуєтеся найчастіше?
5. Що таке “тези”? Які правила їх складання?
6. Що таке “реферат”? Охарактеризуйте його частини.

Тема 5. Я - в інформаційному середовищі університету

1. Чому загальноуніверситетський портал називають інтеграційним освітнім ресурсом?
2. Які сторінки порталу Вас зацікавили найбільше? Вкажіть 3 основні.

Тема 6. Я працюю в команді

1. За якими ознаками Ви б формували команду?
2. Що таке “корпоративна культура компанії”?
3. Які, на Вашу думку, цінності колективу є найважливішими? Обґрунтуйте.
4. Яким, на Вашу думку, має бути успішний лідер?
5. Яким би лідером хотіли бути Ви? Чому?
6. Які способи розв’язання конфліктів Ви вважаєте найоптимальнішими?

Тема 7. На шляху до саморозвитку і самовдосконалення

1. У чому полягає алгоритм постановки і досягнення цілей?
2. Чому необхідно працювати над формуванням звичок, що приносять успіх?
3. Що таке “професійний розвиток”? Його суть.
4. Які принципи саморозвитку Ви знаєте?
5. Яку роль відіграє вміння організувати час для досягнення успіху? Оцінювання самотійної роботи здійснюється за 12-бальною шкалою.

Тема 8. Загальні знання і вимоги до спеціальності “Фінанси, банківська справа та страхування”

1. Які знання повинен мати молодший бакалавр з фінансів?
2. Загальні і фахові компетентності.

Тема 9. Організація навчального процесу молодшого бакалавра з фінансів

1. Яку роль відіграє циклова комісія у підготовці молодшого бакалавра з фінансів.
2. Що таке «навчальний план» і яка його структура?

3. Який зміст навчально-методичних комплексів дисциплін з фаху?
4. Як організовано навчальний процес у Фаховому коледжі “Універсум”?

Тема 10. Професія фінансиста в Україні

1. Які перспективи працевлаштування за спеціальністю?
2. Які особливості виконання робочих завдань у різних сферах фінансової системи?
3. Де може працювати молодший бакалавр з фінансів?
4. Як будувати кар’єру фінансиста?
5. Як продовжити навчання за спеціальністю?

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Для визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, зокрема, модульний контроль. Проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення вивчення певного змістового модулю.

Під час вивчення дисципліни використовуються такі форми модульного контролю:

- письмова розгорнута відповідь на поставлене питання.
- вирішення тестових і ситуаційних завдань;

Модульна контрольна робота оцінюється на загальних підставах. Максимальна кількість балів за контрольну – 25.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Під час вивчення дисципліни застосовується така форма семестрового контролю як залік. Виставляється за результатами виконання студентами програми курсу.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Оцінка за 12-бальною шкалою	Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	
12	A	98-100	зараховано
11	A	94-97	
10	A	93-90	
9	B	89-86	
8	B	85-82	
7	C	81-75	
6	D	74-69	
5	E	68-65	не зараховано
4	E	64-60	
3	FX	59-35	
2	F	34-20	
1	F	19-1	

7. Навчально-методична карта дисципліни «Вступ до спеціальності»

Разом: 90 год., лекції – 20 год., семінарські – 12 год., практичні - 12 год.,
самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Назва модуля	Кількість балів за модуль	Теми лекцій	Теми семінарських занять	Теми практичних занять	Самостійна робота	Види поточного контролю
Змістовий модуль I	Мій університет	81 бал	Тема 1. Передумови виникнення та розвиток університету	Тема 1. Передумови виникнення та розвиток університету	Тема 4. Як мені краще організувати навчання	15 балів	Модульна контрольна робота 1
			Тема 2. Я - студент-грінченківець	Тема 2. Я - студент-грінченківець	Тема 6. Я працюю в команді		
			Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою	Тема 3. Я навчаюся за кредитно-модульною системою	Тема 7. На шляху до саморозвитку і самовдосконалення		
			Тема 4. Як мені краще організувати навчання				
			Тема 5. Я - в інформаційному середовищі університету				
Змістовий модуль II	Моя майбутня професія	76 балів	Тема 8. Предмет фінансової науки	Тема 8. Предмет фінансової науки	Тема 8. Предмет фінансової науки	10 балів	Модульна контрольна робота 2
			Тема 9. Банківська справа як частина економіки	Тема 9. Банківська справа як частина економіки	Тема 10. Теоретичні основи страхування		
			Тема 10. Теоретичні основи страхування	Тема 11. Професія фінансиста в Україні	Тема 11. Професія фінансиста в Україні		
			Тема 11. Професія фінансиста в Україні				

8. Рекомендована література

Базова література

1. Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. Я - студент : навч. посіб. 4-те вид., зі змінами. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. 278 с.
2. Ситник Н. С., Дубик В.Я., Круглякова В.В. Вступ до фаху: навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 256 с.
3. Шкварчук Л.О. Вступ до фаху «Фінанси, банківська справа та страхування»: навч. посіб. Львів: Простір-М, 2019. 232 с.

Додаткова література

4. Буйницька О., Варченко-Троценко Л., Терлецька Т., Настас Д. *Модернізація системи електронного навчання університету до потреб учасників освітнього процесу*. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету : електронне наукове фахове видання. К. : Київ. ун-т ім.Б. Грінченка, 2020. № 9. 1-14.
5. Важинський С.Е., Щербак Т. І. *Методика та організація наукових досліджень* : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
6. Димань Т. М., Боньковський О. А., Вовкогон А. Г. *Європейський простір вищої освіти та Болонський процес* : Навч.-метод. посіб. БНАУ, 2017. Одеса : НУ «ОМА», 2017. 106 с.
7. *Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників* : Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 29.12.2004 р. №336. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN11827.html.
8. Журавльова І. В., Гаврильченко О. В., Полтініна О. П. та ін. *Фінанси* : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 330 с.
9. Захарчин Г. М., Любомудрова Н. П., Винничук Р. О., Смолінська Н. В. *Корпоративна культура* : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2016. 341 с.
10. Зленко А.М. *Корпоративна культура та етикет* : навч. посіб. Переяслав-Хмельницький : К.С.В., 2019. 324 с.
11. *Класифікатор професій ДК 003:2010 Держспоживстандарт України*; Наказ, Класифікатор від 28.07.2010 №327. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n4>.
12. *Кодекс законів про працю N322-VIII від 10.12.1971, ред. від 02.04.2020*. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
13. Мартиненко С. М., Матвієнко О. В. *Підготовка фахівців початкової освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу: зб. навч. програм* : рек. Вченою радою Київського ун-ту ім. Бориса Грінченка. К. : Київ ун-т ім. Б.Грінченка, 2012. 372 с.
14. Назарчук Т. В., Косіюк О. М. *Менеджмент організацій* : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2018. 560 с.
15. Огнев'юк В. О., Гупан Н. М., Дічек Н. П. *Мрії, вистраждані життям...* : до 145-річниці з дня народж. Б. Д. Грінченка : колект. моногр. : у 2 ч. Ч. 2 ; К., міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка. К. : [б. в.], 2009. 166 с.

16. Основи наукових досліджень : навч. підруч. / Нац. академія пед. наук України, Університет менеджменту освіти. К. : Педагогічна думка, 2012. 143 с.

17. Про вищу освіту : Закон України №1556-VII від 01.07.2014. - [Електронний ресурс] : Офіційний ВЕБ-портал Верховної ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

18. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 №2745-VIII. - [Електронний ресурс] : Офіційний ВЕБ-портал Верховної ради України. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>.

19. Романовський О.Г., Гура Т.В., Книш А.Є., Бондаренко В.В. Теорія і практика формування лідера : навч. посіб. Харків, 2017. 100 с.

20. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посіб. Івано-Франківськ. «Лілея-НВ». 2015. 296 с.

21. Скаковська С.С. Конспект лекцій з дисципліни «Вступ до спеціальності» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» денної і заочної форми навчання. Електронне видання. Рівне : НУВГП, 2020. 170 с.

22. Стецишин Т.Б., Малахова О.Л. Банківська справа : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 404 с.

23. Труш М. С. Феномен корпоративної культури : генеза, еволюція, термінологічні інтерпретації. Економіка. Менеджмент. Бізнес : науковий журнал. 2018. № 3. С. 103-109.

24. Чернуха Н. М. Інтеграційні процеси у вищій освіті : навч. посіб. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. 92 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерства освіти і науки України. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua>.

2. Київського університету імені Бориса Грінченка. Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : <http://kubg.edu.ua/>.

3. Е-середовище Київського університету імені Бориса Грінченка. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://kubg.edu.ua/resursi/e-sередовище/rusursi.html>.

4. Фаховий коледж “Універсум” Київського університету імені Бориса Грінченка. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу : <http://uk.kubg.edu.ua/>.

5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Офіційний WEB-портал. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.